

Osen kommune
Att:
Rådhusveien 13
7740 STEINSDALEN

Osen kommune Trøndelag - Uttalelse til høring av forslag til kommunal planstrategi 2020-2024

Vi viser til brev datert 17.09.2020 om høring av forslag til kommunal planstrategi for perioden 2020–2024 for Osen kommune.

Fiskeridirektoratet er statlig sektormyndighet for forvaltning av fiskerinæringen i medhold av lov av 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova), og for forvaltning av akvakulturnæringen i medhold av lov av 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven). Fiskeridirektoratets regioner skal ivareta disse interessene i det regionale og lokale planarbeidet. Dette blant annet for å sikre areal til høsting av naturressurser og matproduksjon i sjø innenfor bærekraftige rammer, bidra til at fiskeri- og havbruksnæringen i regionen får gode og forutsigbare rammevilkår, og bidra til at hensynet til marint biologisk mangfold blir ivaretatt.

Planstatus

Kommuneplanens arealdel 2019–2030 for Osen kommune ble vedtatt i 2019. Kommunen deltar i arbeidet med interkommunal kystsoneplan for Namdalen. Kommuneplanens samfunnsdel for 2015–2026 ble vedtatt i 2015 og planlegges revidert i 2021.

Nasjonale forventninger til planleggingen

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging ble vedtatt 14. mai 2019. Når Osen kommune prioriterer arbeidet med planstrategi, er dette i tråd med forventningene. Formålet er å sikre at planene er oppdaterte og møter fremtidens behov.

I nasjonale forventninger sies det i forbindelse med ressursbasert næringsutvikling for fiskeri og havbruk at:

«Norge skal være en ledende havnasjon, og havbasert verdiskaping er viktig for sysselsetting langs hele kysten. Potensialet for ytterligere vekst er stort og regjeringen ønsker å bidra til å realisere dette. Samtidig er kystnære sjøområder viktig for mange og til dels motstridende interesser. Det gjelder næringsvirksomhet, transport, forebyggings- og beredskapstiltak, forsvar, rekreasjon, friluftsliv, naturmiljø, landskap og kulturminner. Bruken av sjøarealene har økt, og det er behov for bedre arealplaner med et regionalt og interkommunalt perspektiv. Regjeringen legger vekt på at det skjer en samordning mellom myndigheter og lovverk gjennom planarbeidet. Ny kunnskap og digitale verktøy gir fylkeskommuner og kommuner et bedre grunnlag for planleggingen.

Regjeringen vil legge til rette for økt verdiskaping og arbeidsplasser basert på havets ressurser, og for forutsigbar og bærekraftig vekst i oppdrettsnæringen. Regjeringen prioriterer også arbeidet for rent hav og en lønnsom utvikling av havbruksnæringen. Fylkeskommunal og kommunal planlegging er viktig for å sikre fiskeri- og havbruksnæringenes langsiktige arealbehov, samtidig som andre samfunns- og miljøinteresser blir ivaretatt.

De samiske interessene skal ivaretas i planleggingen av sjøsamiske områder. Det er viktig at fylkeskommuner og kommuner samarbeider med næringslivet og statlige myndigheter for å finne bærekraftige løsninger og god samordning mellom plan- og bygningsloven og sektorlover. Arealer for ulike typer akvakultur, inklusiv mobile anlegg, avklares gjennom regionale og kommunale planer. Det er her viktig å ta hensyn til utvikling av ny teknologi og nye typer havbruksinstallasjoner, herunder havbruk utenfor kysten. Det kan føre til at nye områder kan tas i bruk.»

Regjeringen har med bakgrunn i dette formulert følgende forventninger til planarbeid i sjøområder:

- *Fylkeskommunene og kommunene vurderer arealbruken i strandsonen langs sjøen og i og langs vassdrag i et helhetlig og langsiktig perspektiv, og tar særlige hensyn til naturmangfold, kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.*
- *Fylkeskommunene og kommunene avsetter tilstrekkelig areal til ønsket vekst i oppdretts- og havbruksnæringen gjennom oppdaterte planer, som også ivaretar miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Strategier for utvikling av havbruk utenfor kysten inngår i planene.*

Vi vurderer de nasjonale forventningene som svært viktige, og som en sentral del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen. Det samme gjelder FNs 17 bærekraftsmål. Regjeringen forventer at kommunene legger FNs bærekraftsmål til grunn for samfunns- og arealplanleggingen.

Fra vårt ståsted er bærekraftsmål 14 «Liv under vann» spesielt viktig. Dette målet innebærer at havet og de marine ressursene skal bevares og brukes på en måte som fremmer bærekraftig utvikling. Også mål 2 om å utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring tjener på fiskeri og akvakultur. Siden sjømat produseres med lavere klimapåvirkning enn kjøtt fra landbruk, spiller fiskeri og akvakultur også en viktig rolle i forhold til klimamålet (mål 13).

Det er derfor positivt at Osen kommune har omtalt FNs bærekraftsmål og nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging, og lagt dette til grunn som rammer for planleggingen.

Innspill til planstrategi

Fiskeridirektoratet region Midt er opptatt av å sikre gode forutsetninger gjennom kommunale planprosesser, slik at våre ansvarsområder blir best mulig ivaretatt.

Planlegging etter plan- og bygningsloven er et verktøy for å ivareta samfunnsinteresser og forvalte areal. I dette ligger det forventninger om at de kommunale planene ikke bare skal ivareta kommunale interesser og målsettinger, men også statlige og regionale.

Fiskeri- og akvakulturnæringen med tilhørende avledet virksomhet er viktige bidragsytere og næringsaktører i Osen kommune. Næringslivet har tradisjonelt bestått av landbruk og fiske, og dette er fortsatt en viktig og stor del av næringsgrunnlaget for bosettingen i kommunen. Det er akvakulturanlegg lokalisert både i sjø og på land. Kommunen har naturgitte fortrinn i form av egnede havne- og sjørelaterte arealer og sjøareal. For å ivareta og videreutvikle næringene er det avgjørende at de blir omfattet av kommunenes planarbeid. Vi vil i den forbindelse understreke både sjømatmeldingens betydning, nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging, og regjeringens klare ønsker om at Norge skal være verdens ledende sjømatnasjon. Mulighetene for de marine næringer må tilrettelegges og synliggjøres.

Vår vurdering er at kommunens innflytelse på utviklingen i kystsonen og de marine næringene vil styrkes, dersom kommunens strategiske valg og prioriteringer vedrørende sjøarealene og de marine næringene kommer klart fram i kommunens planstrategi og planarbeid for øvrig.

Forslaget til kommunal planstrategi for Osen kommune gir en oversikt over viktige føringer for planarbeidet. Det gis også en beskrivelse av utviklingstrekk, utfordringer og anbefalinger for perioden 2020–2024.

Kommunal planstrategi skal klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å møte kommunens behov og legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen.

Det er i forslag til planstrategi for Osen kommune 2020–2024 redegjort for kommunens planbehov i perioden.

Det er en forutsetning å ha kommuneplanens samfunnsdel på plass før arbeidet med rullering av arealdelen påbegynnes, og at mål og strategier fra denne gjenspeiles i arbeidet med arealdelen.

Kommuneplanens samfunnsdel for Osen kommune for 2015–2026 ble vedtatt i 2015 og planlegges revidert i 2021. Kommuneplanens arealdel 2019–2030 ble vedtatt i 2019.

I eksisterende samfunnsplan er det beskrevet overordnede mål og strategier, men det er ikke utarbeidet handlingsprogram for disse. Vi ser det som positivt at det i forslag til planstrategi 2020–2024 foreslås at handlingsdel innarbeides og rulleres årlig i forbindelse med budsjettvedtak. Dette er i tråd med krav i plan- og bygningsloven.

Vi ser det også som positivt at kommunen deltar i arbeidet med interkommunal kystsoneplan for Namdalen. Interkommunale arealplaner vil gi en mer helhetlig plan for bruk og vern i et større perspektiv. Dette vil blant annet være positivt for sjømatnæringene og biologisk mangfold. Slike planer vil kunne ta hensyn til framtidig arealbehov og utvikling for de ulike interessene bedre, samt kunne tilpasses andre rammebetingelser for næringene i større grad. Samlet sett vil det kunne dempe konfliktpotensialet mellom de forskjellige interessene i kystsonen.

Næringsplan/omstillingsprosjekt for 2020–2026 ble vedtatt i 2020 og skal rulleres årlig. I forbindelse med et slikt arbeid, vil det være naturlig at det gjøres vurderinger i forhold til bruk av sjøområdene i en strategisk sammenheng. Tilrettelegging av fremtidige industriområder med tilknytning til sjø, vil for eksempel blant annet være avgjørende for mulighetene til eventuelle etableringer av landbasert akvakultur og annen marin og maritim næringsaktivitet.

Det er generelt viktig å inkludere kystsonen og marin sektor i arbeidet med planstrategien, slik at en her har klare rammebetingelser for arealbruk, utvikling og næringsvirksomhet. Det vil være viktig for den videre utviklingen av fiskeri- og havbruksnæringen at de omfattes av kommunens planer, blant annet gjennom en strategisk næringsplan.

Klima- og Energiplanen for 2020–2024 er fra 2019, mens hovedplan for vann og hovedplan for avløp og vannmiljø planlegges revidert i 2021.

Oppdaterte planer for Klima- og energi, vil på samme måte som oppdatert hovedplan for vann og avløp og strategisk næringsplan, kunne bidra til å nå noen av delmålene innenfor FNs bærekraftsmål.

Flere kommuner har etter hvert egen tiltaksplan mot plast- og marin forurensning. En slik plan vil også kunne bidra til å nå delmål innen FNs bærekraftsmål. Marin forurensning og mikroplast er en stor avfallsutfordring og en trussel mot livet i havet. Et bidrag i kampen mot plastforurensning kan være å utarbeide en tiltaksplan mot plast og marin forurensning som har fokus på lokale tiltak basert på dagens ordninger og regelverk.

Tiltaksplan mot plast og marin forurensning kan sees i sammenheng med avfallshåndteringen i kommunen og hovedplan for vann og avløp. Dette for på best mulig måte å forhindre at avfall, inkludert mikroplast, slippes ut sammen med avløpsvann og overvann til det marine miljøet.

For Fiskeridirektoratet er det viktig at arealforvaltningen er forutsigbar. Forvaltningen av arealet må være bærekraftig, balansert mellom bruk og vern. Det må samtidig bidra

til at kommende generasjoner kan dra nytte av de fordeler som ressursene, beliggenheten og miljøet i en kystkommune gir.

Vi ser på dette som spesielt viktig i sjøarealene. Vi skal blant annet bidra til et aktivt fiske langs kysten, slik at fiske også i fremtiden forblir en del av kystkulturen i vår landsdel. Det er derfor viktig at kystkommunene sørger for å ivareta denne stolte kulturarven, og gir den muligheter for fremtidige generasjoner.

Fiskeridirektoratet har som statlig myndighet behov for at alle kystkommuner har oppdaterte arealplaner for sine sjøområder, som ivaretar behovene for fiskeri- og havbruksnæringen. For Osen kommune vil planen for sjøområdene bli godt ivaretatt med bakgrunn i fremtidig interkommunal kystsoneplan for Namdalen.

Kystsonen er svært verdifull og attraktiv for rekreasjon og næringsvirksomhet, men er samtidig veldig sårbar. En forutsetning for kystsonens verdi er at den er ren, levende og mangfoldig. Grundig planlegging er en forutsetning for at menneskelig aktivitet i så liten grad som mulig skal påvirke kystsonen og livet i sjøen negativt. Dette er spesielt viktig ved blant annet planlegging av hytte- og boligtomter på land i tilknytning til sjø, småbåthavner, havneanlegg, industriområder og vann- og avløpsnett. Vi anbefaler at alle planlagte inngrep eller aktiviteter som kan påvirke livet i sjøen, søkes lokalisert der hvor de gjør minst skade på miljøet. Dette innebærer for eksempel å forhindre skader på naturtyper som er sjeldne eller særlig verdifulle.

Fiskeridirektoratet region Midt er opptatt av at sjøbunnen i minst mulig grad påvirkes og beslaglegges. Alle typer rør, ledninger og kabler som fordrer bruk av sjøbunnen bør så langt det er mulig, legges samlet i felles trasé. Tiltakene må sees i sammenheng med verdien og bruken av områdene, slik at man i størst mulig grad unngår berøring med marine naturtyper, skader på marint biologisk mangfold, og minimaliserer potensialet for konflikt med fiskeri- og havbruksaktiviteter. Så langt det er mulig bør det tilstrebes å samle slike tiltak, etablere "hovedtraseér" på bunnen og formulere bestemmelser og retningslinjer for hvordan slike tiltak skal planlegges og utføres på best mulig måte. Vi anbefaler at kommunen vurderer en overordnet plan for slike tiltak i sjø, eventuelt som en del av en utvidet kommunedelplan som for eksempel for småbåthavner.

Etter vår vurdering bør alle kystkommuner ha en strategi for lokalisering og utbygging av småbåthavner. Vi ønsker at småbåthavner plasseres der de forårsaker minst mulig negativ påvirkning på miljøet, og at plassene søkes samlet på færre, større anlegg fremfor å belaste mange områder. I tillegg til de fysiske inngrepene i naturen (mudring, sprenging, utfylling, anlegging av bølgedempere, bygging av moloer m.m.), medfører småbåthavner økt belastning på miljøet som følge av utslipp av drivstoff, olje og miljøgifter fra båtene både mens de ligger på sjøen, og i forbindelse med vedlikehold ved utsetting og opptak.

Oppsummering

Fiskeri- og akvakulturnæringen med tilhørende avledet virksomhet er viktige bidragsytere og næringsaktører i Osen kommune. Fiske har lange tradisjoner i kommunen, og det er akvakulturanlegg lokalisert både i sjø og på land. Kommunen har naturgitte fortrinn i form av egnede havne- og sjørelaterte arealer og sjøareal.

Forslaget til kommunal planstrategi for Osen kommune gir en oversikt over viktige føringer, utfordringer og anbefalinger for planarbeidet. Vi ser det som positivt at kommunen har lagt FNs bærekraftsmål og nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging til grunn som rammer for planleggingen.

For Osen kommune vil arealplanen for sjøområdene bli godt ivarettatt med bakgrunn i pågående arbeid med interkommunal kystsoneplan for Namdalen.

Fiskeridirektoratet region Midt har ut over dette ingen ytterligere merknader eller innspill til forslag til kommunal planstrategi 2020–2024 for Osen kommune.

Med hilsen

Kristin Skarbøvik
seksjonssjef

Astri Kristin Strøm
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Osen kommune	Rådhusveien 13	7740	STEINSDALEN
--------------	----------------	------	-------------

Kopi til:

Fylkesmannen i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Kystverket Midt-Norge	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Trøndelag fylkeskommune	Fylkets hus Postboks 2560	7735	STEINKJER

